

ФРАГМЕНТ ОТ КОЛЕКТИВНА НАХОДКА С РАННОВИЗАНТИЙСКИ ФОЛИСИ ОТ ФОНДА НА АРХЕОЛОГИЧЕСКИЯ МУЗЕЙ – СОФИЯ

Владимир Пенчев

В нумизматическия фонд на АМ – София, под инвентарен № V – 1909, се съхраняват седем ранновизантийски медни монети – фолиси. Те най-вероятно са част от някаква колективна монетна находка, чието местонамиране е неизвестно. Шест от тези монети са на император Юстин I (518–527), а седмата е на император Юстиниан I (сечена в периода 527–538). Тяхното описание е както следва¹:

Юстин I (518 – 527) – общо 6 броя

А) Константинопол – 4 броя

1. Лице: Надпис: (таблица I, 1). Бюст на императора, с диадема, броня и палудаментум, надясно.

Опако: Надпис: (таблица II, 1)². Полуизтрита. Диаметър 28–32 мм. Тегло 16,49 г. (Обр. 1)

2. Лице: Надпис: (таблица I, 2). Изображението е като при лицевата страна на № 1, но от друга лицева матрица.

Опако: Надпис: (таблица II, 2)³. Полуизтрита. Диаметър 29–32 мм. Тегло 15,56 г. (Обр. 2)

3. Лице: Надпис: (таблица I, 3). Изображението е като при лицевата страна на № 1, но от трета лицева матрица.

Опако: Надпис: (таблица II, 3)⁴. Полуизтрита. Диаметър 28–30 мм. Тегло 17,45 г. (Обр. 3)

4. Лице: Надпис: (таблица I, 4). Изображението е като при лицевата страна на № 1, но от четвърта лицева матрица.

Опако: Надпис: (таблица II, 4)⁵. Полуизтрита. Диаметър 27–30 мм. Тегло 17,89 г. (Обр. 4)

Б) Никомедия – 2 броя

5. Лице: Надпис: (таблица I, 5). Бюст на императора, с диадема, броня и палудаментум, надясно.

Опако: Надпис: (таблица II, 5)⁶. Полуизтрита. Диаметър 28–32 мм. Тегло 15,69 г. (Обр. 5)

6. Лице: Надпис: (таблица I, 6). Изображението е като при лицевата страна на № 5, но от друга лицева матрица.

Опако: Надпис: (таблица II, 6)⁷. Изтрита. Диаметър 28–32 мм. Тегло 16,51 г. (Обр. 6)

Юстиниан I (527 – 538).

Монетарницата не личи – 1 брой

1. Лице: Надпис: (таблица I, 7). Бюст на императора, с диадема, броня и палудаментум, надясно.

Таблица 1

1. DNIVSTI | NVS PPAVC

2. DNIVSTI | NVS PPAVC

3. DNIVSTI / - - - -

4. VNIVSTI | NVS PPAV--

5. - - - VSTI / - - - - PPA- - -

6. - - IV - - - / - - - - -

7. DNIVSTINI / - - - - -

Опако: Надпис: (таблица II, 7)⁸.

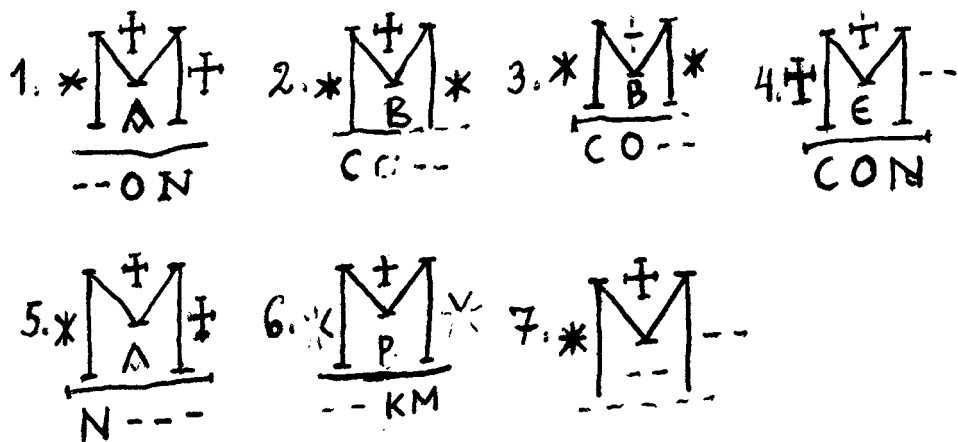
Изтрита. Диаметър 30–32 мм. Тегло 14,70 г. (Обр. 7)

Всичките седем монети са полуизтрити или изтрити. Това показва, че те са участвали дълго време в монетната циркулация. Всъщност, най-силно е износена най-късната монета – предреформеният фолис на Юстиниан I, отсечен някъде в периода 527–538 г. (Обр. 7). Според нас, тази констатация може да бъде обяснена само по един единствен начин. Публикуваните понастоящем седем екземпляра са само част от някаква доста по-голяма колективна монетна находка. Тези седем монети са били измежду най-старите и най-износените екземпляри, влизачи в състава на тази находка. В този състав трябва да е имало и значителен брой покъсни фолиси – от следреформените, датирани емисии на Юстиниан I, а възможно и на неговия наследник,

Обр. 1–7.

Таблица 2

Юстин II (565–578). Най-вероятно, намервачите на колективната находка са разпродали по-късните и по-добре запазените монети от нейния състав на антикарни търговци. А износени-

те и неугледни ранни фолиси, по един или друг начин, са попаднали през далечната 1909 година, във фонда на тогавашния Народен музей в София.

БЕЛЕЖКИ

- 1 Благодарение на любезността на ст. н. с. Б. Русева, от АИМ при БАН, имах възможност да прегледам и да подготвя за публикуване тези монети.
- 2 A. Bellinger. Catalogue of Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection, vol. I. Washington, 1966, p. 40, № 9a.
- 3 Ibidem, p. 39, № 8b.
- 4 Ibidem, p. 39, № 8b.
- 5 Ibidem, p. 41, № 12.
- 6 Ibidem, p. 49, № 31.
- 7 Ibidem, p. 48, № 28b.
- 8 Ibidem, p. 78 etc.

A FRAGMENT OF A HOARD OF EARLY BYZANTINE FOLISIS,
KEPT AT THE ARCHAEOLOGICAL MUSEUM IN SOFIA

Vladimir Penchev

Summary

In 1909, i.e. about a hundred years ago, the then Public Museum in Sofia acquired a part of a hoard of copper early Byzantine coins, all of them folisis. The finding place of the hoard remained unknown. The partial find that entered the museum consists of seven coins in total. Six of them belong to Emperor Justin I (518-527) and one to Emperor Justinian I, struck between 527 and 528.

All seven coins are semi- or entirely worn. This evidences their long circulation, the single coin of Emperor Justinian I being the most damaged of all. Apparently, the seven coins are only a part of some larger collective find, which probably included subsequent and better-preserved specimens.